

**Вирустардың генетикасындағы
ерекшеліктер
ДНҚ-сы және РНҚ-сы бар вирустар**

Орындаған:ДжалгасовЖ

Тексерген:Усеин А

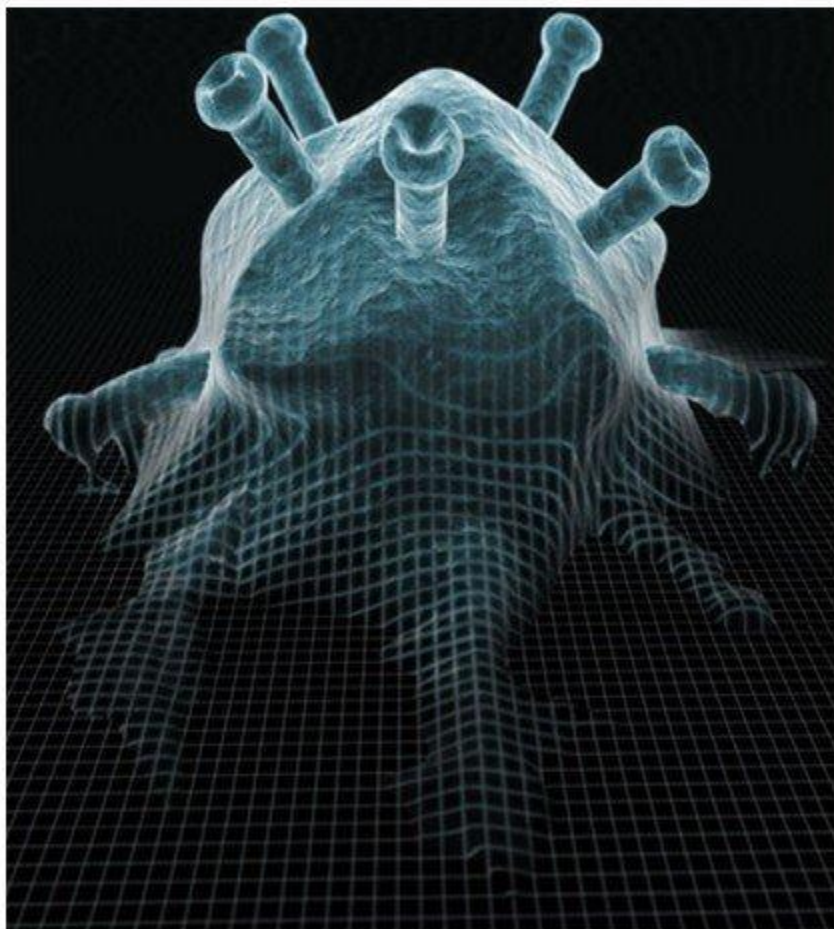
Группа:108А

Факультет:Ом

Жоспар:

- Вирустар
- Вирустардың таралуы
- Вирустардың генетикалық ерекшеліктері
- ДНҚ және РНҚ -лық вирустар

Вирустар

1. “Virus” латын сөзінен аударғанда “у” деген мағынаны білдіреді.
2. Бұл сөзді алғаш рет темекі теңбілі зиянкесін зерттеген орыс ғалымы Д.И.Ивановский 1892 жылы қолданады.
3. Вирустар тек тірі жасушаларда ғана өніп-өсіп тіршілік етеді.
4. Қазіргі кезде жылы қанды омыртқалыларды уландыратын 500-дей және өсімдіктерді уландыратын 300-ден астам вирустар белгілі.

- Вирустар – өсімдік, жануар және бактерия клеткаларының ішінде болатын паразиттер. Тірі табиғатта вирустар өз алдына дүние құрайды. Оларда жасуша жоқ және тірі ағзаның жасушасынан тысқары тіршілік нышанын білдіре алмайды. Мөлшері өте ұсақ болғандықтан, жай көзге көрінбейді. Бактериядан да кіші болғандықтан, вирусты $\times 100.000$ есе үлкейтетін микроскопта ғана көруге болады. Ол – жасушасы жоқ өте ұсақ бөлшекті затия, яғни жасушасыз құрылым. Вирус – латынша “у” деген сөз.

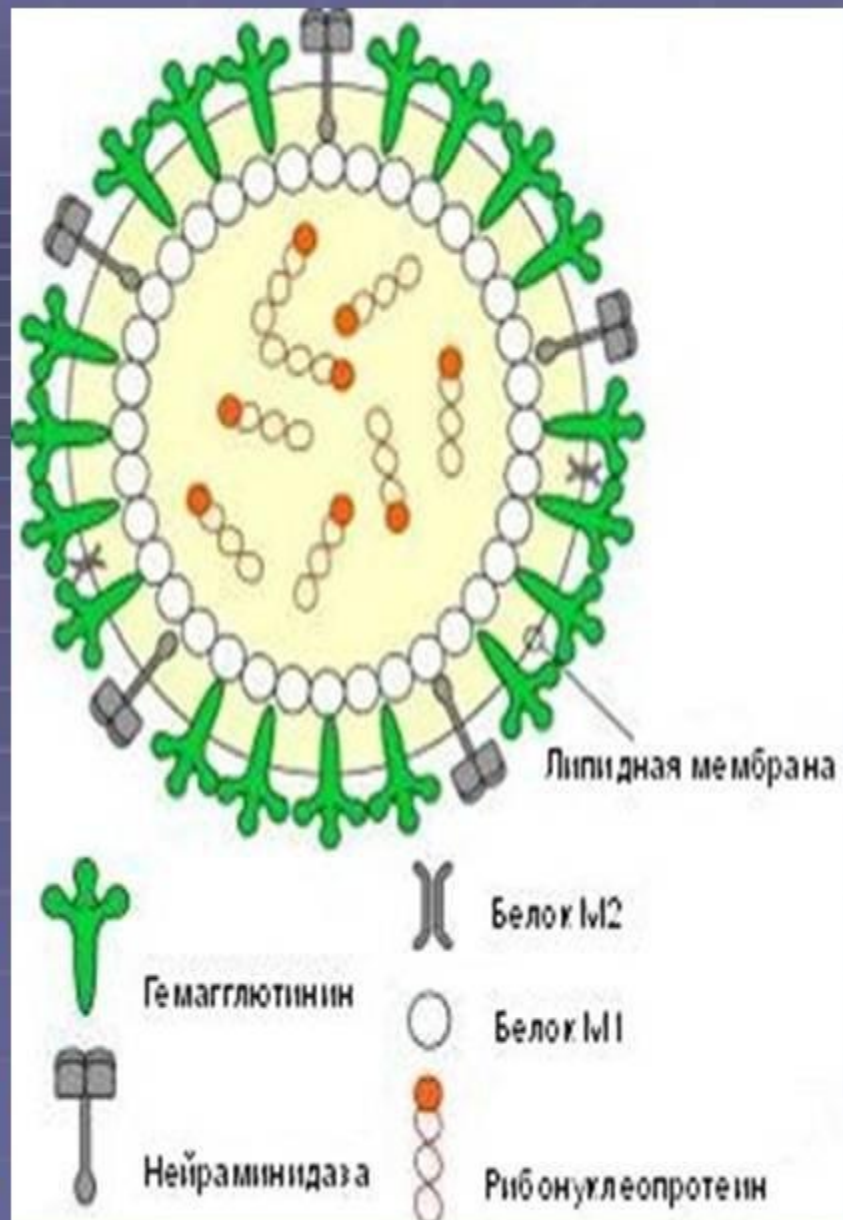

Вирустардың генетикалық ерекшеліктері

- Бактериофагтар бұтақшалары арқылы алдымен бактерия жасушасының бетіне бекінеді. Вирустар сол жабысқан сыртқы ортада белгілі өлшемі мен химиялық құрамы және дұрыс пішіні бар. Вибрион деп аталатын өлі бөлшек түрінде болады. Мұндай бөлшек түрінде кездесетін кейбір вирустар, үлкен молекулалар сияқты кристалл формасы болады. Вибриан жасуша – иесіне өтерден бұрын алдымен оның бетіне бекінеді де, сол жабысқан жерінде жасушаның немесе бактерияның қабықшасын ерітіп жібереді.

- Бактериофагтар бұтақшалары арқылы алдымен бактерия жасушасының бетіне бекінеді. Вирустар сол жабысқан сыртқы ортада белгілі өлшемі мен химиялық құрамы және дұрыс пішіні бар. Вибрион деп аталатын өлі бөлшек түрінде болады. Мұндай бөлшек түрінде кездесетін кейбір вирустар, үлкен молекулалар сияқты кристалл формасы болады. Вибрион жасуша – иесіне өтерден бұрын алдымен оның бетіне бекінеді де, сол жабысқан жерінде жасушаның немесе бактерияның қабықшасын ерітіп жібереді.

Вирус[2] (лат. *vīrus* - «у») – тірі организмдердің ішіндегі жасушасыз тіршілік иесі. Олар рибонуклеин қышқылынан немесе дезоксирибонуклеин қышқылынан құралған нуклеопротеидтерден, сондай-ақ ферментті нәруызбен қапталған қабықшадан – кабсидтерден тұрады. Бұл қабықша вирустың құрамындағы нуклеин қышқылдарын сыртқы ортаның қолайсыз жағдайларынан қорғайды. Кейбір вирустардың құрамында нуклеин қышқылдарынан басқа көмірсулар, май текті заттар, биотин (H витамині) және мыс молекулалары кездеседі. Вирустар тек тірі жасушада өніп-өсіп көбеюге бейімделген. Электрондық микроскоппен 300 мың есе үлкейтіп қарағанда, оның пішіні таяқша тәрізді, жіп тәрізді немесе іші қуыс цилиндр пішінді болатыны дәлелденді. Вирустар тірі организмдердің барлығын уландырады. Қазіргі кезде вирустардың жылы қанды омыртқалыларды уландыратын 500-дей, ал өсімдіктерді уландыратын 300-ден астам түрі белгілі болып отыр.

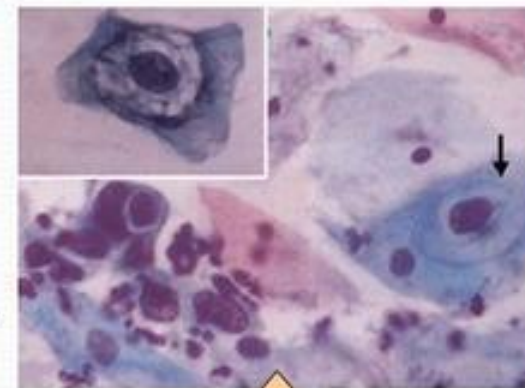

Кабыну ауруларының Классификациясы

I. Қоздырғыш түріне қрай:

1. Спецификалық емес – стафилококк, стрептококк, ішек таяқшасы, .
2. Спецификалық – туберкулез таяқшасы, гонококк
3. Вирусы – МПС-УГИ
4. Саңырауқұлақ

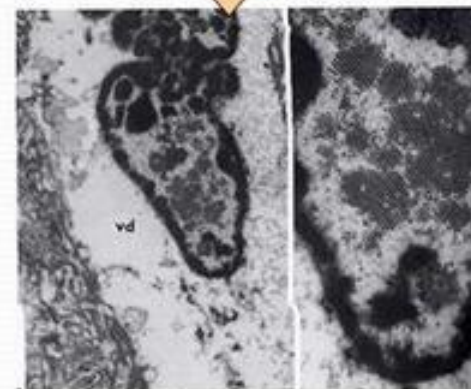
вирус простого герпеса

вирус папилломы человека

II. Эксудат түріне байланысты

1. серозды
2. серозды-қанды
3. серознды-ірінді
4. ірінді

1. Жедел
2. Жеделше
3. Созылмалы

РНК

аРНК (мРНК)

Генетикалық ақпаратты ДНК – дан рибосомаға қарай тасымалдайды

Цитоплазмада

тРНК

Белоктық тізбектің синтезі жүретін жерге аминқышқылдарды тасымалдау, аРНК – дағы кодонды тану.

Цитоплазмада

рРНК

Құрылымдық (рибосома түзуге қатысады), белок тізбегінің синтезіне қатысады.

Рибосомада

*Назар аударғандарыңызға
рахмет!!!*